

**37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció**

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

**Fej vagy írás? A sérelemdíj értelmének két oldala:
a személyes adatok védelméhez való jog megítélése
az adatvédelmi jog és a polgári jog tükrében**

Kézirat lezárásának dátuma:

2024. november 07.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
I. Szabályozási háttér.....	5
I.1. A külföldi szabályozás története	5
I.2. A hazai szabályozás fejlődése	6
II. A személyes adatok védelméhez való jog megjelenése a különböző jogterületeken.....	8
II.1. A polgári jog területén	8
II.2. Az adatvédelmi jog területén	10
III. A személyes adatok védelméhez való jog korlátozásának esetei.....	16
III.1. Alapjogi korlát.....	17
III.2. Törvényi felhatalmazás, mint korlát.....	18
III.3. Méltányolható érdek mint korlát	19
IV. A jogsértésre választ adó szankciórendszer összehasonlítása a Ptk. és az Infotv. vonatkozásában	21
IV.1. A sérelemdíj és további polgári jogi szankciók.....	21
IV.2. Az Infotv. rendelkezései.....	22
IV.3. A bírói gyakorlat elemzése.....	23
V. Problémafelvetés	28
Összegzés	34
Irodalomjegyzék.....	35

Bevezetés

A sűrű mindennapokban szeret néha az ember leülni, és átgondolni mit is vitt véghez az elmúlt órákban. Reggelt felkelt, az online hírportálokat böngészve elfogyasztotta az elengedhetetlen csésze kávéját, majd a környezettudatosság jegyében a személyigazolványára vett elektronikus bérletet használva utazott a munkahelyére. Ott, ha a jogász szakmát vesszük alapul, valamilyen formában számára idegen emberek mindennapjait átszövő jogi problémákat igyekezett megoldani, szerződéseket, határozatokat, hivatalos dokumentumokat szerkesztett. Hazafele betért valamelyik nagyáruházba, ugyanis az elmúlt három hétben már kínosan sokadik alkalommal szeretné elkészíteni azt az egyserpenyős vacsorát amit Instagramon látott, és az áruház applikációja pont ma küldte az egyedi akciós kuponjairól szóló értesítést, így kedvezményesen tudja megvásárolni a hozzávalókat.

Természetesen nagyon ritka, hogy a nap végén arra a konklúzióra jutunk, hogy mindezen szituációk közben vagy mi szolgáltatunk, vagy pedig mi kezeltünk személyes adatokat úgy, hogy nem is feltétlenül realizáltuk azt. Mégis ki gondolkodik ilyeneken? Pedig folyton körül vagyunk véve adatokkal: a hírportálokon elfogadott sütik, a személyigazolványunk, hivatalos dokumentumaink, az ügyfeleink, a közösségi média és a pontgyűjtő kártyáink formájában is.

A digitalizáció és a fogyasztói társadalom térnyerésével azonban tudatosítanunk kell magunkban, hogy az adataink értékesek, és nem csak számunkra. Ezért van szükség megfelelő jogszabályokra és jogérvényesítési eljárásokra a védelmük érdekében.

Jelen dolgozattal célom a személyes adatok mind adatvédelmi, mind polgári jogi aspektusainak bemutatása. Kiemelten kívánok foglalkozni a személyes adatok dogmatikai elhelyezésével, illetve megsértésének szankcióival. Úgy gondolom, a téma relevanciáját támasztja alá az utóbbi években meghozott bírói döntések száma, melyek elemzése szintén fontos részét képezi a dolgozatnak annak érdekében, hogy a jogérvényesítési lehetőségek működését is feltárjam az olvasó számára. Munkám során elsősorban annak a kérdésnek a megválaszolására törekedtem, hogy az adatvédelmi szabályok megsértése jelenti-e automatikusan a polgári jogban ismert személyiségi jogok megsértését, különös tekintettel a személyes adatok védelméhez való jogra.

A dolgozat megírása során elsősorban nyomtatásban megjelent, másodsorban az interneten is elérhető szakirodalmi források elemzésével jutottam a következőkben ismertetett megállapításokra. Ezen túl jogösszehasonlítást végeztem kifejezetten az adatvédelmi jog és a polgári jog legfontosabb jogforrásai tekintetében, illetve a joggyakorlat elemzés is részét képezte a kutatási módszereknek. A tanulmány elkészítéséhez mesterséges intelligenciát a

forráskereséshez használtam (Google keresőmotor), illetve a német nyelvű források angol nyelvre történő fordításához vettem igénybe a Deepl.com fordítóprogram segítségét. A bírósági döntések felkutatásában segítségemre volt a Jogkódex és az Országos Bírósági Hivatal által üzemeltetett Anonimizált Határozatok tára, ahol a témában releváns keresőszavak alapján találtam meg a dolgozatban megjelenő ítéleteket. A mesterséges intelligencia ilyen jellegű használata a dolgozat megállapításainak alapjául szolgált, de az érdemi eredmények a sajátjaim. A dolgozat saját munkám eredménye, annak készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. rendelkezéseit, más szerző szellemi termékének felhasználása esetén azt minden esetben lábjegyzetben történő hivatkozással jeleztem.

I. Szabályozási háttér

I.1. A külföldi szabályozás története

Bár az adatvédelmi jog területe egy kifejezetten újszerűnek ható jogág, maga az adatok gyűjtésének folyamata már az ókor kezdete óta él a társadalomban. Erre a munkamegosztás, illetve az adóztatás alapjainak megteremtése érdekében volt szükség, de ide sorolható még a népszéíráások során végzett adatgyűjtési munka is.¹ A világháborúkat követően az emberek felismerték, milyen erővel bírhat, ha mások korlátlanul hozzáférnek a személyes adataikhoz, így például a vallásfelekezeti, illetve etnikai hovatartozásukkal kapcsolatos adatokhoz. Az 1970-es években megjelentek az első adatvédelmi témájú jogszabályok Svédországban, illetve Németország területén.²

A témában elinduló nemzetközi szabályozás első termékei a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development, továbbiakban: OECD) keretében elfogadott magánélet védelméről és a személyes adatok határokon átvitelő áramlásáról szóló irányelvek 1980-ban.³ Az irányelvek lefektették egyes, ma is élő adatvédelmi elvek alapjait, további jelentőségük pedig abban rejlik, hogy az európai államokon túl részesei az Amerikai Egyesült Államok és Ausztrália egyaránt.⁴

Ezt követően 1983-ban az akkor még Európai Közösségek az európai határokon belül is megalkotta a témára vonatkozó saját szabályozást. Az Európa Tanács az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során nevű adatvédelmi egyezményében határozta meg rendelkezéseit.⁵ 1995 mérföldkövet jelölt, mivel ekkor jelent meg az első európai uniós irányelv az adatvédelemről. Célja volt a természetes személyek számára a személyes adatok védelméhez való jog biztosítása anélkül, hogy ez a belső piac keretében a személyes adatok szabad

¹ Stricz Walter Roland: A jogszerű adatkezelés a GDPR rendelet után. Debreceni Jogi Műhely, (2019) 16. évf. 3-4. sz. Elérhető: <https://ojs.lib.unideb.hu/DJM/article/view/5859> (letöltés: 2024. 03. 06.)

² Péterfalvi Attila – Révész Balázs – Buzás Péter: Magyarázat a GDPR-ról. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2018. 25. oldal

³ Sziklay Júlia – Bendik Tamás: Az adatvédelem hazai és európai uniós szabályozása és alapintézményei. NKE, 2019, 7. oldal. Elérhető: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13145/Az%20adatvedelem%20hazai%20es%20europai%20unios%20szabalyozasa%20es%20alapintezmenyei.pdf;jsessionid=13210780409C2222973209F9F74D1680?sequence=1> (Letöltés: 2024. 03. 10.)

⁴ Jóri András – Soós Andrea Klára – Bártfai Zsolt – Hári Anita: A GDPR magyarázata, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018. 34. oldal

⁵ Péterfalvi, 2018. 25. oldal

áramlását gátolta volna.⁶ 2000-ben az Unió létrehozta az Európai Adatvédelmi Biztos intézményét⁷, majd a Lisszaboni Szerződés hatására az Európai Unióról szóló Szerződés 6. cikke elismerte az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokat, így a 8. cikkben önálló alapjogként biztosított személyes adatok védelméhez fűződő jogot is.⁸

Végül, de nem utolsó sorban az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-én elfogadta, május 4-én pedig kihirdette az általános adatvédelmi rendeletet, nemzetközileg ismert nevén a GDPR-t (General Data Protection Regulation).⁹ Mivel a szabályozás rendeleti szinten valósult meg, 2018. május 25-től minden tagállamban, így hazánkban is közvetlenül alkalmazandók a hatályba lépett rendelkezések.

I.2. A hazai szabályozás fejlődése

Magyarországon az adatvédelmi szabályozás kezdete az 1977-es Ptk. novellához köthető, amely a 83. §-ban vezette be a számítógéppel történő adatfeldolgozás akkor még újnak számító szabályait, többek között tájékoztatási és helyesbítési jogot adva az arra jogosult személynek.¹⁰ Ebből kifolyólag a személyes adatok védelmét a polgári jog területén már ekkor személyhez fűződő jogként tartották számon. A mindennapi ember számára 40 évvel később, a GDPR megalkotását, de kifejezetten hatálybalépését követően vált ismertté az adatvédelem kifejezés. Természetesen ilyenkor az érme másik oldalát is figyelembe kell venni, miszerint az adatvédelem fontosságát elsősorban a technika fejlődése általi viszonylag könnyű hozzáférés alapozza meg, amely lehetőséget ad a visszaélésekre, ez pedig csupán a 2000-es éveket követően vált elterjedté. Ilyen szempontból érthető, miért váratott magára ennyi ideig a jól megérdemelt figyelem a témát illetően.

A személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog 1989-es Alkotmányba történő beemelését követően 1992-ben hatályba lépett Magyarország első adatvédelmi törvénye.¹¹ Ezt a jogszabályt az uniós jogalkotás, kifejezetten a 95/46/EK

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 45/2001/EK rendelete (2000. december 18.) a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról

⁸ Sziklay – Bendik, 2019, 12. oldal

⁹ 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet

¹⁰ 1977. évi IV. törvény a Magyar Népköztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről

¹¹ 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról

irányelv hatására kétszer is módosították, többek között 1999-ben¹², majd pedig 2003-ban¹³, ezzel megfelelvén az irányelv által felállított követelményeknek.

2011 nagy előrelépést jelentett az adatvédelem magyarországi szabályozása tekintetében, ugyanis egyrészt az Alaptörvény rendelkezései között megjelent a felügyeleti hatóságokról történő rendelkezés, másrészt pedig megalkották a második magyar adatvédelmi törvényt, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényt (továbbiakban: Infotv.). A GDPR hatálybalépésével kapcsolatban minden tagállamnak kötelezettsége volt a harmonizáció, így természetesen az Infotv-t is módosították 2018-ban.¹⁴

Mindebből látszik tehát, hogy az adatvédelmi jog alapvetően egy keresztülfekvő jogág. Két legnagyobb pilléreként az Alaptörvényt és a jelenleg is hatályos Polgári Törvénykönyvet (továbbiakban: Ptk.) lehet megjelölni. Az Alaptörvény alapvető jogként, a Ptk. pedig személyiségi jogként jelöli meg a személyes adatok védelméhez való jogot. Schubauer Petra szerint ehhez társulnak a különböző jogterületeken fellelhető tételes jogszabályok, így a büntetőjog, a szabálysértési jog, a munkajog, az egészségügyi jog, a szellemi alkotások joga és az adatvédelmi jog területén egyaránt.¹⁵ Mindebből kiemelkedni látom azonban az adatvédelmi jogot, mert véleményem szerint ez a jogterület, gondolok itt kifejezetten az Infotv-re, egyfajta háttérjogszabályként szolgál az előbb felsorolt jogterületek esetében is. A büntetőeljárás, vagy kórházi kezelés során kezelt adatok esetében természetesen lesznek az adott jogterület törvényeiben kifejezett, jogterületre szabott adatkezelési szabályok, azonban olyan kérdésekben, ahol nem térnek el, mégis érvényesül az adatvédelmi jog.

¹² 1999. évi LXXII. törvény a polgárok személyi adatainak kezelésével összefüggő egyes törvények módosításáról

¹³ 2003. évi XLVIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról

¹⁴ Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek az Európai Unió adatvédelmi reformjával összefüggő módosításáról, valamint más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi XXXVIII. törvény

¹⁵ Schubauer Petra: A személyes adatok személyiségi jogi védelme különös tekintettel a halál utáni védelem egyes kérdéseire. Doktori értekezés. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem, 2021. 20. oldal

II. A személyes adatok védelméhez való jog megjelenése a különböző jogterületeken

II.1. Védelem a polgári jog területén

A polgári jog területén, mint már az első fejezetben említettem, a személyes adatok védelméhez való jog nevesített személyiségi jogként jelenik meg. Először a Ptk. 1977-es novelláris módosítása hatására került be egy általánosabb jellegű szabályozás a törvénykönyvbe, amely az államigazgatás gépesítése és az ebben rejlő veszélyek felismerésének hatására kapott jelentőséget.¹⁶

A személyiségi jogok az 1977-es módosítást megelőzően a gyakorlatban ritkán jutottak szerephez, inkább mindössze jogelméleti szinten léteztek, csupán elenyésző számban fordultak elő ezzel kapcsolatos perek a bíróságokon. Ennek oka abból eredeztethető, hogy bár a Ptk. 1959-ben is elismerte az általános személyiségi jogot, ezt csupán generálklauzula formájában tette meg, amely nehézséget jelentett az alkalmazás tekintetében. Amennyiben ezt a bíróságok mégis megtették volna, úgy egyértelmű iránymutatás hiányában a bíróságokra hárult volna a személyiségi jogi generálklauzula pontos tartalmának és alkalmazásmódjának kialakítása. Ez a hatalmi ágak szétválasztásából eredően sokakban jogosan felvethette volna a kérdést a bírói jogalkotás termékének legitimitásával kapcsolatban arra tekintettel, hogy az így megalkotott szabályok nem a nép által felruházott törvényhozó szervtől eredeztethetők.

Sólyom László véleménye szerint „a személyiségi jogok fejlődésének legfontosabb vonása a védelem függetlenedése a tulajdonosi pozíciótól”.¹⁷ A szocialista jogtudomány egyik alapvető jellemzője volt a vagyoni viszonyokra történő fókuszálás, amely a polgári jog területén is megjelent. A személyiségi jogok szempontjából ez rendkívül megnehezítette a védelem kérdését, ugyanis sérelmük esetén nem feltétlenül beszélhetünk számszerűsíthető vagyoni hátrányról. Ezért jelentett nagy előrelépést, amikor az 1977-es novellát követően a vagyoni viszonyokkal való összefüggés, mint rendszertani kérdés, feledésbe merült.¹⁸

A személyiségi jogok vagyoni viszonyok változására történő reagálása a jogi szabályozásban is megjelenik. Az általános személyiségi jogra, mint egy védőintézményre is lehet tekinteni, amely célja a gazdaságilag előnytelen helyzetekben a gyengébb fél védelme. Ez nyomon

¹⁶ Sólyom László: A személyiségi jogok elmélete. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1983. 14-15. oldal

¹⁷ Sólyom, 1983. 17. oldal

¹⁸ Sólyom, 1983. 20. oldal

követhető volt már a 19. század elején is, amikor például a kialakulóban lévő újfajta gazdasági verseny hatására kialakultak a nevesített jogok a polgári jog területén. A verseny hatására megjelentek például a reklámok, melyek gyakran használták fel emberek fotóit illetve nevét. Az ember személyiségjegyeinek eme módon történő egyre szélesebb körű felhasználása, de leginkább az ezekkel történő visszaélések például az Amerikai Egyesült Államokban arra késztették a jogalkotót, hogy védelemben részesítse a névhez és képmáshoz való jogot.¹⁹ Senkinek sem ismeretlen „a történelem megismétli önmagát” kifejezés, amely úgy gondolom, ebben az esetben is újra bebizonyosodni látszik. Az előbb felvázoltak analógiájára véleményem szerint a személyes adatok védelméhez való jog „életútja” is levezethető. A technológia fejlődése új teret nyitott meg az információáramlásnak és a gazdasági folyamatoknak, amelyek a 20. század utolsó harmadára váltak olyan mértékűvé, amely már a jogalkotó beavatkozását kívánta meg a jogalanyok védelemben részesítése érdekében. Az Európai Unióban az egységes piac és a négy alapszabadság, az internetes platformok ezredfordulót követő futótűzként való terjedése hatására újabb dimenzió nyílt meg például a vállalkozások számára a hirdetések, reklámok tekintetében. Természetesen a helyhez kötött, így az állami szférában, közigazgatásban megvalósuló adatkezelés tagállami szabályozást vont maga után, azonban a szabad információáramlás hatására szükségessé vált egy határokon átívelő, egységes rendelkezés, amely tartózkodási helytől függetlenül biztosítja az emberek számára személyiségük ezen aspektusának védelemben részesítését. Kitűnő példát jelent erre a Kúria előtt 2021-ben megfordult jogeset abban a kérdésben, miszerint a Facebook-használat ingyenességének állítása megtévesztő kereskedelmi gyakorlatnak minősülhet-e akkor, ha a fogyasztó hozzájárulásával átadott személyes adatokat a felperes úgy adja tovább üzleti partnereinek, hogy ezzel a fogyasztó célzott, személyre szabott hirdetést kap. A Kúria véleménye szerint az adatok átadása és a reklámok megtekintésére fordított idő nem tekinthető olyan ellentételezésnek, amely ezen kategória alá tartozna, így ellenszolgáltatásként minősülne.²⁰ Ebből az ügyből is látszik az adatkezelési jogviszony alanyainak a technológia fejlődése következtében kialakult fokozott kiszolgáltatottsága, így nem is kérdés, mekkora jelentősége van az érdekükben meghozott szabályozásnak.

A jelenleg hatályos Ptk. a 2:42. §-ban általános jelleggel, a 2:43. §-ban pedig nevesítetten védi az egyes személyiségi jogokat, többek között a személyes adatok védelméhez való jogot is. A hazai szabályozás fejlődésének bemutatásánál említésre került, hogy a személyes adatok

¹⁹ Súlyom, 1983. 22-24. oldal

²⁰ Kfv.II.37.243/2021/11.

védelmére vonatkozó rendelkezés megtalálható az Alaptörvényben is. Ez abból ered, hogy a személyiség alapvető jogi védelmét az Alaptörvény biztosítja azzal, hogy a legfontosabb személyiségi jogokat alapjogként is rögzíti. A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése kimondja, hogy „Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.” Az emberi méltóság megjelenik az Alaptörvény Nemzeti hitvallásában is, ahol azt a jogalkotó az emberi lét alapjaként határozza meg. Látható tehát, hogy a Ptk. és az Alaptörvény is egyező álláspontot foglal el annak tekintetében, hogy a személyiségi jogok az emberi méltóságból eredeztethetők.

Az előzőekből értelemszerűen következik, hogy a Ptk-ban nevesített személyiségi jogok az emberrel, annak személyiségével, illetve a személyiség lényegét adó tulajdonságokkal rendkívül szoros kapcsolatban állnak. A jogalkotó olyan tulajdonságokat részesít védelemben, amelyek az önmegvalósítás, az egyéniség kibontakoztatásának alapját jelentik, az egyénhez, mint individuumhoz kapcsolódnak.²¹ Ezek alapján egyértelmű, miért is tartoznak ide a személyes adatok. Azok kizárólag az egyénhez köthetők, pontos beazonosítására, fizikai, szellemi állapotának meghatározására alkalmasak, lehetőséget nyitnak, vagy sokszor feltételként szolgálnak bizonyos tevékenységek elvégzéséhez, a társadalmi megítélés alapját is képezhetik, így figyelmet érdemel, hogy ki és milyen módon fér hozzájuk a visszaélések elkerülése érdekében. A személyiségi jogok ezen bensőséges, az emberi méltóságtól elválaszthatatlan jellegének meghatározása a későbbi fejezetek során, de kifejezetten a joggyakorlat elemzéséhez fog majd segítséget nyújtani az adatkezelési jogviszonnyal történő szembeállításban.

II.2. Oltalom az adatvédelmi jog területén

Az adatvédelmi jog területének természetesen esszenciális részét képezi a személyes adatok védelméhez való jog, anélkül maga a szabályozás sem jöhetett volna létre. Az európai uniós, illetve a hazai jogszabályok történetére az első fejezetben történő felvázolást követően nem térek ki újból, azonban jelen alfejezetben úgy gondolom, a későbbi érthetőség miatt, érdemes részletesebben ismertetni az adatvédelmi szabályozás jellegét.

Tagadhatatlan tény, hogy napjainkban információs társadalomban élünk. Mit is jelent azonban ez? Hegedüs Bulcsú és Giró-Szász András közös cikkükben számos jellemzőt sorakoztattak fel, amelyek meghatározó tényezőként szolgálnak. Az információs társadalomban az információ

²¹ Wellmann György (szerk.): Polgári Jog I-IV. – új Ptk. – Kommentár a gyakorlat számára, ORAC Kiadó Kft., Budapest, 2024.

önálló értéket képvisel, sőt hatalmi tényezővé válik, a munkavégzést és a társadalom alapvető működését az információs és kommunikációs technológiák hatják át, így a politikát, a gazdaságot, a kultúrát és a hétköznapi életet is. Az értelem- és jelentésátadás elsődleges eszközévé a digitalizálódó médiakultúra válik.²²

Mindezek alapján szükségessé válik egy olyan jellegű jogalkotás, amely ezeket a megváltozott igényeket és az átalakult élethelyzeteket is szabályozni képes. Más jogterületektől eltérően itt sajátosságként fog fellépni, hogy a szabályozás tárgya gyorsan változik és fejlődik, esetlegesen olyan ütemben, amelyet a jogalkotó adott esetben nem mindig tud a szükséges gyorsasággal követni. Stricz Walter Roland is kiemeli, hogy a jog sok esetben csupán követi az aktuális társadalmi igényeket, nem pedig alakítja azokat, így a kezdetekben is az adatvédelmi jog szabályozását az aktuális igények és technológiai fejlettség formálta.²³ Minderre megoldást jelenthet az ex ante jellegű szabályozás, tehát az, amikor a rendelkezés már az élethelyzet kialakulását megelőzően általános rendelkezéseket tartalmaz arra vonatkozóan. Ez egy alapvetően más jellegű rendszert eredményez, mint amellyel általában jellemző, ugyanis ebben az esetben a cél nem minden újítás és lehetséges helyzet körülírása és szoros rendezése, hanem egy olyan keretjellegű szabályrendszer kialakítása, amely kellő szabadságot enged a piaci szereplőknek az optimális gazdasági tevékenységük kialakítására ezen kereteken belül.²⁴ Ha megnyitjuk a GDPR rendeletet, pontosan ezt a jellegű szabályozási logikát vehetjük észre mögötte. A 21. században a technológia fejlettsége minden nap újabb és újabb változásokat hoz, így a jogalkalmazók számára követhetlenné vált volna egy olyan szabályrendszer, amely mindezt követni kívánta volna, a jogalkotókat pedig lehetetlen feladat elé állította volna, és a folyamat gyorsasága számos jogalkotási garancia sérelmét is előidézhette volna. Mindezt figyelembe véve az Európai Parlament és a Tanács egy olyan keretjellegű szabályrendszert alakított ki, amely a hatálybalépése óta eltelt hat évben hatékonyan alkalmazható volt a változó digitális rendszerek esetében, és arra készítette az adatkezelőket, hogy gyakorlatukat a rendelethez igazítsák a jogkövető magatartás jegyében.

A technológia fejlődése egy más aspektusból is az adatvédelmi jogág megalkotására készítette a jogalkotót, ez pedig nem más, mint a profilalkotás lehetőségének megteremtődése. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége egy, a témában készült útmutatójában a profilalkotást a

²² Hegedüs Bulcsú – Giró-Szász András: Az adatvédelmi jog általános alapjai. In: Péterfalvi Attila (szerk.): Szemelvények az információs jogokról - a rendszerváltástól napjainkig. Patrocínium Kiadó, Budapest, 2021, 20. oldal

²³ Stricz, 2019

²⁴ Hegedüs – Giró-Szász, 2021. 28. oldal

következőképp határozza meg: „A profilalkotás magában foglalja a személyek személyes tulajdonságaik alapján történő kategorizálását. Ezek a tulajdonságok lehetnek „megváltoztathatatlanok” (például az életkor és a magasság), vagy „megváltoztathatók” (például a ruházat, a szokások, a preferenciák és egyéb viselkedési elemek). A profilalkotásnak része az adatbányászat, amelynek során a személyeket „néhány megfigyelhető tulajdonságuk alapján kategorizálják, hogy – bizonyos hibaszázalék mellett – ezekből következtessenek másokra, amelyeket nem lehet megfigyelni”²⁵.²⁶ A profilalkotás problémája volt az, ami az első generációs adatvédelmi jogok létrejöttét megalapozta. Az 1960-as évektől kezdődően, miután a számítógép megjelenésével az állami adminisztrációban a papír alapú adatkezelést nagymértékben felváltották az elektronikus rendszerek, felmerült annak a lehetősége is, hogy a különböző nyilvántartásokban szereplő adatok érintettjeit egy univerzális, adott személyhez köthető speciális számsorral lehessen azonosítani, így utat nyitva az adatok összekapcsolására. Hazánkban ilyen volt például az egységes személyi szám, amelyet az 1986. évi 10. törvényerejű rendelet vezetett be. Az adatok összekapcsolásának lehetősége azonban fokozott veszélyt hordozott magában: az adatkezelők a számsor és a nyilvántartásokhoz történő hozzáférés birtokában bárkiről profilt tudtak alkotni, benne minden adattal, amely a különböző rendszerekben fellelhető. Az első generációs adatvédelmi jogok még csupán az állam vonatkozásában védték a magánszemélyeket ezen veszélyektől, azonban a technológia fejlődésével már az állami szférán kívüli szereplők, pl. vállalkozások esetében is felmerült kérdésként a profilalkotás tilalma.²⁷ Ha megnézzük a GDPR-t, ma is láthatjuk, hogy ezen folyamat termékeként a rendelet 22. cikke kifejezetten tiltja az olyan hátrányos döntések érvényesülését, amelyek kizárólag automatizált adatkezelésen - beleértve a profilalkotást is – alapulnak. A profilalkotás nemcsak az állami, hanem a versenyszférában is számos fenyegetést rejt magában. Egy profil az adott személyt nagymértékben átláthatóvá teszi az adatkezelővel szemben, megteremtve ezáltal a lehetőséget az adatkezelő számára, hogy a birtokában lévő információk alapján (amely, mint az információk társadalomról szóló részben kifejtettem, napjainkban bizonyos hatalmat is képvisel) az egyén akaratát elhajlítsa és olyan magatartásra készítse, amit önmagától nem vagy nem feltétlenül valósított volna meg.²⁸ Az állandó

²⁵ Dinant J.-M., Lazaro C., Pouillet Y., Lefever N. és Rouvroy A.: Application of Convention 108 to the Profiling Mechanism – Some ideas for the future work of the consultative committee (T-PD). Strasbourg, 2008, 3. oldal. Elérhető: <https://rm.coe.int/16806840b9> (letöltés: 2024. 10. 20.)

²⁶ Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége: A jogellenes profilalkotás megelőzése napjainkban és a jövőben: útmutató. Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2022. 15-16. oldal. Elérhető: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_hu.pdf (letöltés: 2024. 10. 20.)

²⁷ Hegedüs – Giró-Szász, 2021. 37-39. oldal

²⁸ Hegedüs – Giró-Szász, 2021. 44. oldal

megfigyelés hatása az emberi viselkedésre nem újkeletű kutatási téma, Jeremy Bentham angol jogtudós és filozófus is kifejtette ennek hatásait az 1700-as évek végén megalkotott Panopticon megfigyelési rendszer megalkotásakor. A rendszeres megfigyelés alatt lévő személyes viselkedésében és mentális állapotában bekövetkező változások kifejtése nem képezi e dolgozat tárgyát, azonban szükségesnek vélem felidézni, illetve a téma fontosságát hangsúlyozni a II.1. alfejezetben tárgyalt 2021. évi Facebook ingyenességéről szóló jogesettel. Bár nem profilalkotásról van szó a jogesetben, mégis úgy gondolom, kitűnő példa arra, hogy a 21. században mekkora erővel is rendelkeznek a személyes adatok. Láthatóan nem példa nélküliek azok az esetek, amikor nagy szolgáltatók az általuk kezelt adatokat harmadik felek részére továbbítják, akik azokat kielemezve olyan viselkedésre készítetik a felhasználókat - így például személyre szabott, az érdeklődési körüknek megfelelő reklámok által termékek megvásárlására – amelyet maguktól adott esetben nem feltétlenül tettek volna meg. Persze az érmének ebben az esetben is két oldala van. A vállalkozás ugyanezen tevékenysége a felhasználói élmény növelésében is nagy szerepet játszik, ugyanis az adott személy úgy érzi, számára megfelelőbb, érdekes tartalmakat szolgáltat az adott felület, így örömmel tölt több időt azt böngészve. Úgy gondolom, az adatvédelmi jog feladata megtalálni a két álláspont közötti arany középút, védeni a személyes adatokat úgy, hogy közben az adatkezelők számára is kellő szabadságot biztosít.

Az eddigiekben többször szóba került az adatvédelmi jogviszony, így érdemesnek tartom ezen fogalom tisztázását, mivel az adatvédelmi jog megértéséhez, illetve a személyes adatok védelméhez való jogtól, mint személyiségi jogtól történő elhatároláshoz ez elengedhetetlen. Hegedüs Bulcsú és Giro-Szász András meghatározása szerint „adatvédelmi jogviszonynak azt a közjogi vagy magánjogi helyzetet nevezzük, amikor egy személy egy természetes személy adatait kezeli, és ebből az alanyok oldalán jogok és kötelezettségek keletkeznek.”²⁹ Itt kívánom felhívni a figyelmet egy olyan összefüggésre is, amelyről Kappel Gergely is írt egyik cikkében. A fogalom alapján is látható, hogy az adatkezelési jogviszony esetében ismert a jogosult és a kötelezett személy is. Ez alapján ezt a jogviszonyt relatív jogviszonyként lehet kategorizálni, mivel az egymással szemben álló felek ismertek, és a kötelezett tipikusan tevőleges magatartásra kötelezett (szabályoknak megfelelő adatkezelés).³⁰ Az adatkezelési szabályok megszegésének következményét ismertető fejezet szempontjából ez fontos információ lesz,

²⁹ Hegedüs – Giro-Szász, 2021. 44. oldal

³⁰ Barzó Tímea – Juhász Ágnes – Leszkoven László – Pusztahelyi Réka: Kötelmi jog – A kötelmek közös és a szerződések általános szabályai. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2016. 17. oldal

ugyanis a szankció is ehhez a jelleghez fog igazodni a személyiségi jogokkal ellentétben. Amit látni kell ugyanis az az, hogy az adatkezelési jogviszonnyal ellentétben a személyes adatok védelméhez való jog, mint személyiségi jog, egy abszolút jogviszonyt keletkeztet, amikor csupán a jogosult ismert, a kötelezett személye csupán a jogviszony megsértésekor válik meghatározottá. Ebben az esetben a jogsértő cselekménytől való tartózkodás a kötelezettség (tehát egy passzív magatartás), amikor ezt valaki megszegi, akkor követelhet a jogosult sérelemdíjat az adott személytől.³¹ Erre a témára bővebben az Infotv. és a Ptk. szankciórendszerének összehasonlításáról szóló fejezetben kívánok visszatérni.

Így, hogy meghatározásra került az adatkezelési jogviszony jellege is, még egy dologra kívánok kitérni az adatvédelmi jogviszonnyal kapcsolatban ezen alfejezetben. Az 1992-es első adatvédelmi törvénnyel szemben a 2011-es Infotv. már az információs önrendelkezési jogot, és nem a személyes adatok védelmét említi a címében, mégis ez szolgál a hazai adatvédelmi jog alapjaként. Úgy gondolom érdemes feltárni, hogy mit is jelent az információs önrendelkezési jog és miben is tér el a személyes adatok védelméhez való jogtól.

Az információs önrendelkezést, mint jogi kategóriát a német Alkotmánybíróság határozta meg Európában először egy 1983-as ítéletében, amelyben a német népszámlálási törvény alkotmányosságát vizsgálta az állami adatkezelés határainak tekintetében. Az ítélet jelentősége abban rejlik, hogy az emberi méltóságból és az általános személyiségi jogból levezette, miszerint mindenkinek joga van a személyes adatainak nyilvánosságra hozataláról, illetve felhasználásáról dönteni, védelemben részesülni az adatai korlátlan gyűjtésével, tárolásával, felhasználásával és megosztásával szemben. Ezt a jogot nevezte el a német Alkotmánybíróság információs önrendelkezési jognak. Az Alkotmánybíróság azt is kiemelte, hogy ez a jellegű védelem társadalmi érdek is, mivel abban az esetben, ha az egyéneknek nincs se tudomásuk, se ráhatásuk arra, hogy milyen információkat gyűjtenek és tárolnak róluk, akkor a demokráciát előrelendítő eseményeken, így választásokon, gyűléseken sem fognak részt venni a róluk felhalmozott információk felhasználásától való félelemből.³²

A témával a magyar Alkotmánybíróság (továbbiakban: AB) is foglalkozott, így például a 20/1990. (X.4.) AB határozatában kimondta, a személyes adatok védelmének tartalma, hogy mindenki maga rendelkezik magántitkainak és személyes adatainak feltárásáról és

³¹ Kappel Gergely: Az adatkezelési jogviszony a magánjog szemszögéből. Infokommunikáció és Jog, (2022) 78. évf., 38-39. oldal

³² BVerfG, Urteil des Ersten Senats vom 15. Dezember 1983 - 1 BvR 209/83 -, Rn. 1-215. Elérhető: https://www.bverfg.de/e/rs19831215_1bvr020983.html (letöltés: 2024. 10. 20.)

felhasználásáról.³³ 1991-ben is újra a bíróság elé került egy adatkezeléssel kapcsolatos jogeset, amely a “személyi szám” nevű döntésként híresült el. Itt már az AB egy lépéssel továbbment, és az személyes adatok védelméhez való jogot annak aktív oldalával együtt, mint információs önrendelkezési jogot értelmezte. Hangsúlyozza, hogy “Személyes adatot felvenni és felhasználni tehát általában csakis az érintett beleegyezésével szabad; mindenki számára követhetővé és ellenőrizhetővé kell tenni az adatfeldolgozás egész útját, vagyis mindenkinek joga van tudni, ki, hol, mikor, milyen célra használja fel az ő személyes adatát.” Meghatározza továbbá az információs önrendelkezési jog két alapvető garanciáját. Az első a célhozkötöttség, amely már a kezdetektől jelenlévő alapelv az adatvédelmi jog területén, így nem meglepő, 2016-ban a GDPR-ba is belefoglalták. A célhozkötöttség lényege, hogy adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad, illetve következik belőle, hogy “a meghatározott cél nélküli, „készletre”, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és -tárolás alkotmányellenes”.³⁴ A taláros testület második garanciaként az adattovábbítás és az adatok nyilvánosságra hozásának korlátozását jelöli meg, akár meghatározott, akár bármely meg nem határozott harmadik személy vonatkozásában.

Összességében tehát, bár a szakirodalomban vegyesen merülnek fel a személyes adatok védelme és az információs önrendelkezéshez való jog kifejezések, sokszor szinonimaként használva azokat, úgy gondolom, egy apró különbség mégis felfedezhető a két fogalom között. Ezt támasztja alá a 15/1991. (IV.13.) AB határozat is, amely említi a személyes adatok védelméhez való jog aktív oldalát. Úgy vélem mind a német, mind pedig a magyar Alkotmánybíróság ítéletében nyomon követhető volt, hogy az információs önrendelkezési jog egyfajta aktív, döntési, rendelkezési magatartást vár el a jogosulttól, az adatai sorsáról történő határozást a jövőre nézve, illetve azok aktív védelmét, tájékoztatás kérését amennyiben a feltételek nem tisztázottak, vagy jogellenes adatkezelés gyanúja merül fel. Ezzel szemben a személyes adatok védelméhez való jog sokkal passzívabbnak tűnik, ilyen szempontból jobban hasonlít a korábban tárgyalt személyiségi jogi jelleghez, miszerint a jogosulttal szemben mindenki más kötelezett, akik passzív magatartással kötelesek tiszteletben tartani az említett jogot. Helytállónak találok tehát az AB azon álláspontját, miszerint az információs önrendelkezési jog egyfajta aktív jogosulti közrehatással kiegészülve magába foglalja a személyes adatok védelméhez való jogot.

³³ 20/1990 (X.4.) AB határozat, Indokolás III.

³⁴ 15/1991. (IV.13.) AB határozat, Indokolás II.

III. A személyes adatok védelméhez való jog korlátozásának esetei

A korábbi fejezetekben bemutattam a személyes adatok védelméhez való jog különböző jogterületeken való megjelenését, többek között azt is, hogy az Alaptörvény alapjogként határozza azt meg. Bár az alapjogok védelmét biztosító Alaptörvény közjogi jogforrás, azok közvetett horizontális hatályából következően a magánjogban is érvényesülniük kell. Egy ország alkotmánya olyan alapvető objektív értékeket foglal magába, amelyeknek a magánszemélyek egymás közötti viszonyában is érvényesülniük kell, melyre a jogalkotó által kimunkált jogszabályok útján van lehetőség.³⁵

Bár hasonlóan más személyiségjegyekhez, a személyes adatok védelméhez való jognak is létezik egy olyan érinthetetlen magja, amelybe történő beavatkozás az érintett döntésétől és hozzájárulásától függetlenül jogellenes, ezen jog korlátozása mégis lehet jogszerű.³⁶ A személyes adatok védelméhez való jog korlátozhatóságát már az előző fejezetben említett népszámlálás és személyi szám ítéletekben is leszögezte mind a német, mind a magyar Alkotmánybíróság. Így például a magyar AB kiemelte, hogy “Kivételesen törvény elrendelheti személyes adat kötelező kiszolgáltatását, és előírhatja a felhasználás módját is. Az ilyen törvény korlátozza az információs önrendelkezés alapvető jogát, és akkor alkotmányos, ha megfelel az Alkotmány 8. §-ában³⁷ megkövetelt feltételeknek.” Ezen felül a korlátozhatóságot bizonyítja továbbá, hogy tételes jogi szabályok is lehetőséget adnak erre, kifejezett rendelkezéseket tartalmazva a korlátozás esetére.³⁸ Ennek keretében említem meg az Infotv-t is, amelynek 5. §-ában találhatók példák a korlátozás eseteire. Ilyennek minősül a törvény vagy helyi önkormányzat rendeletén alapuló felhatalmazás közérdeken alapuló célból, a törvényben meghatározott feladat ellátása az érintett hozzájárulása esetén, az érintett vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelme, ezen személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges és azzal arányos esetben, és

³⁵ Paczolay Péter: A közjog és a civiljog kapcsolata az Alaptörvényben - avagy a Ptk. alkotmányos alapjai. Előadás, a Magyar Jogász Egylet miskolci tagozata által szervezett konferencia, 2013. február 1. 1-2. oldal. Elérhető: https://media.alkotmanybirosag.hu/2017/05/kozjog_civiljog_kapcsolata_paczolay_peter.pdf (letöltés: 2024. 10. 28.)

³⁶ TurcsinÉ Czapári Dóra: Személyes adatok védelméhez való jog a hasznosítás alkotmányjogi akadályai? Közigazgatási és Infokommunikációs Jogi PhD Tanulmányok, (2022) 3. évf. 1. sz. 73. oldal. Elérhető: <https://doi.org/10.47272/KIKPhD.2022.1.5> (letöltés: 2024. 03. 06.)

³⁷ Alapvető jog lényeges tartalmának korlátozására azonban így sincs lehetőség, ez jelenti a személyes adatok védelméhez való jog esetében is a korlátozhatatlan belső magot.

³⁸ Hegyi Szabolcs: A személyiség magánjogi védelme a magyar alkotmányjogban. In: Menyhárd Attila – Gárdos-Orosz Fruzsina (szerk.): Személy és személyiség a jogban. Wolters Kluwer, Budapest, 2016, 252-253. oldal

amennyiben a személyes adatot az érintett kifejezetten nyilvánosságra hozta és az adatkezelés céljának megvalósulásához szükséges és azzal arányos.

A továbbiakban a fent felsoroltak gyakorlati demonstrálására jogeseteken keresztül kívánom bemutatni, hogyan jelenik meg a személyes adatok védelméhez való jog, illetve az információs önrendelkezési jog korlátozása a Kúria ítélkezési gyakorlatában, és milyen fontos támpontokat határoz meg a bíróság erre vonatkozóan.

III.1. Alapjogi korlát

Személyiségi jog megsértése tárgyában 2020-ban hozott döntést a Kúria egy elsőfokon 2019-ben indult ügyben Pfv.IV.20.423/2020/4. ügyszámmal. A tényállás alapján a felperes édesapja ellen több büntetőeljárás folyt, illetve őt is gyanúsították sikkasztás büntetével, az eljárást azonban még nyomozati szakban megszüntették bűncselekmény hiányában. Minderről a sajtó is tudósított még 2000-ben, melyről a felperes 2018. júliusában szerzett tudomást. A felperes keresetében kérte a cikkből személyes adatai, többek között családneve törlését, mivel azok által beazonosíthatóvá vált személye, és ügyvédi foglalkozására tekintettel ez fokozottan károsíthatja az ügyfeleivel való kapcsolatát, kifejezetten amiatt is, mivel az ő esetében a nyomozás megszüntetését már nem foglalta magába a cikk. Kérte ezen kívül a bíróságtól 200.000 Ft sérelemdíj megítélését is, mivel a felperes a jogellenes adatkezelést kérelmére sem szüntette meg. Keresete jogalapjaként az Infotv-t és a GDPR-t jelölte meg.

Lényegében az első- és másodfokú bíróság is helyt adott a felperes kereseti kérelmének, amelyet a Kúria is hatályában fenntartott, a kutatás szempontjából azonban a döntésekben meghatározott módszerek kifejezetten érdekesek. Az első ilyen, amelyre az elsőfokú bíróság csupán megállapítás szintjén hivatkozott, a másodfokú bíróság azonban el is végezte, az az alapjogi érdekösszemérés. Mivel a személyes adatok védelméhez való jog és a sajtószabadság (véleménynyilvánítás szabadsága) is alapjogként szerepel az Alaptörvényben, ezek összeütközése esetén ez a megfelelő módszer annak megállapítására, hogy jogszerű-e a személyes adatok védelméhez való jog korlátozása a sajtószabadság javára. Az érdekösszemérés során, mivel a felperes nem számított közszereplőnek, a róla leírtak közérdeklődésre nem tartottak számot, így azt vizsgálta a bíróság, hogy a róla közölt információk hiánya érinti-e a cikk lényegét. Mivel erre a felvetett kérdésre a válasz nemleges volt, nem járt el jogszerűen az alperes, amikor megtagadta a felperes azon kérését, hogy a rá vonatkozó információkat törölje a 18 évvel ezelőtti sajtótermékből. Kiemelte továbbá a bíróság az “elfeledtetéshez való jogot” is, amely szintén közrejátszó tényező volt az érdekösszemérés

során. Ez lényegében a GDPR-ban is rögzített, az adatkezelési jogban már a kezdetektől jelen lévő törléshez való jogot jelenti, amely alapján az érintett kérésére, illetve az adatkezelés céljának megszűnésével az adatkezelő köteles az adatot törölni. Az időmúlásra való tekintettel a bíróság ezt úgy indokolta, hogy a személyes adatok törlése nem sérti a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogát, így az adatok törlésére irányuló kérelem nem sértett alapjogot.

Ebből is látszik, hogy bár jelen esetben egy tipikusan a polgári jog területére tartozó, sajtóhelyreigazítást és személyiségi jogokat magába foglaló perről volt szó, a bíróság mégis az alkotmányjog területén használt érdekösszemérési tesztet alkalmazta abból kifolyólag, hogy a személyes adatok védelméhez való jog az Alaptörvényben biztosított alapjog. Erre természetesen azért volt szüksége, mivel az említett jog egy másik alapjoggal állt szemben. Mindezek alapján kijelenthető, hogy adott esetben egy másik alapjog akár jelentheti is a személyes adatok védelméhez való jog alapjogi korlátját, amennyiben az érdekösszemérési teszt erre az eredményre vezeti a bíróságot. A korlátozhatóságot állapította meg a Kúria is egyik határozatában amikor kimondta, hogy “A személyes adatok védelméhez való jog nem abszolút jog, azt az arányosság elvével összhangban, a társadalomban betöltött szerepének függvényében kell figyelembe venni, egyensúlyban más alapvető jogokkal.”³⁹

III.2. Törvényi felhatalmazás mint korlát

A következő jogesetet nem csak a törvényi példa, de a mindennapokban is egyre növekvő számú társasházi ügyek miatt tartom fontosnak ismertetni. Az elsőfokon 2016-ban indult ügyben a Kúria 2018-ban hozott ítéletet, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.IV.20.052/2018/4. ügyszám alatt.

A tényállás alapján a felperes elmulasztotta közös költség fizetési kötelezettségét, melynek eredményeként az alperes közös képviselő végrehajtási eljárást indított ellene. A felperes részletfizetést kért a végrehajtási összegre, a közös képviselő pedig rendkívüli közgyűlést hívott össze az erről történő szavazás érdekében. A jól látható helyen kifüggesztett közgyűlési meghívón egyetlen napirendi pontként jelölte meg, hogy a megadott házszám alatt lakó tulajdonos meghatározott összegű tartozása ügyében a végrehajtási eljárás során részletfizetési kérelemmel élt, így erről dönteni szükséges a lakóközösségnek. A felperes a magántitokhoz, személyes adatok védelméhez és a jóhírnévhez való jogának megsértésére hivatkozva indított eljárást.

³⁹ Kúria Pfv.IV.20.024/2024/5. 17. bekezdés

Az elsőfokú bíróság visszautasította a keresetet, a másodfokú bíróság pedig az alperes javára ítélt arra hivatkozva, hogy törvényi kötelezettségének tett eleget. Ez utóbbi állásponttal értett egyet a Kúria is a felülvizsgálati eljárás során. A bíróság megállapította, hogy a felperes nevének és társasház irányába fennálló tartozásának közlése az Infotv. hatálya alá tartozik, mivel ezek személyes adatoknak számítanak, így a tevékenység az érintett hozzájárulása hiányában törvényi felhatalmazás esetén lehet jogszerű. A bíróság rávilágított arra, hogy a közös képviselők Társasházi törvényben foglalt kötelezettsége a napirendi pontok ilyen részletességgel történő kifüggesztése annak érdekében, hogy az így meghozott határozatban szerepeljenek a végrehajtási eljárásban szükséges adatok és azt fel tudják használni a követelés behajtása érdekében.

Mindebből látszik, hogy a törvényi felhatalmazáson alapuló adatkezelés egy olyan sajátos forma, amely az érintett jogait korlátozni tudja akár annak hozzájárulása nélkül is. Ebben az esetben a jogalkotó diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, melyek azok a szituációk, amelyek a közjó érdekében arányban állnak a jogosult személyes adatok védelméhez való jogának korlátozásával, mivel ilyenkor sokszor akarata ellenére válik nyilvánossá számos információ az adott személyről.

III.3. Méltányolható érdek mint korlát

Ezen alfejezetben bemutatott Pfv.IV.20.585/2017/17. ügyszámon lefolytatott jogesetben a méltányolható érdek mint korlát jelenik meg. A tényállás szerint a felperes ellen büntetőeljárás volt folyamatban, amely során az ügyészség által benyújtott vádiratban számos személyes adata, például bankszámlaszáma, bankszámla forgalma, havi jövedelme is fel volt tüntetve. A büntetőeljárás egyik sértettje volt a II. rendű alperes, aki a vádiratot az I. rendű alperes Houstoni irodájába továbbította. A vádiratot papír alapon és elektronikusan is tárolták, illetve le is fordították, majd ezt követően az OECD irodájába elektronikus levél útján továbbították. Kiemelendő, hogy a fordítás során a személyes adatok túlnyomó részét törölték a vádiratból, abban azonban továbbra is feltüntették a felperes állampolgárságát, anyja nevét és lakóhelyét. A tényállás szerint “A vádirat továbbításával a II. rendű alperes célja az volt, hogy azt a felperes és egy gazdasági társaság által az OECD Egyesült Államokbeli Nemzeti Kapcsolattartó Pontjánál az I. rendű alperes ellen indított eljárásban, felhívásra bemutassa.”⁴⁰

A felperes keresetében hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes a vádirat jogosulatlan megszerzésével és annak tárolásával, lefordíttatásával és továbbításával megsértette a

⁴⁰ Pfv.IV.20.585/2017/17., 1. bekezdés

személyes adatok védelméhez való jogát. Mindezek alapján egyrészt nem vagyoni kárai megtérítését, másrészt pedig vagyoni kárai megtérítését is kérte, mivel a vádirat nyilvánosságra kerülésével üzleti partnerei nem kívántak a továbbiakban vele dolgozni, volt aki fel is mondta vele a már megkötött szerződését. A keresetet az első- és másodfokú bíróság is visszautasította, mely döntésekkel a Kúria is egyetértett a felülvizsgálati eljárás során. A bíróságok egyetértettek abban, hogy az alpereseknek méltányolható érdekük fűződött ahhoz, hogy bizonyítani tudják, a felperes ellen büntetőeljárás van folyamatban, ez nem jelentett jogosulatlan nyilvánosságra hozatalt. Ennek megállapítása egyedi mérlegelés eredménye, melyet a bíróságok az akkor még hatályban lévő 95/46/EK irányelv 7. cikk f) pontja alapján végeztek el, amely lényegében azonos a jelenleg hatályos GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pontjával. A jogszabályhely kimondja, hogy “az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé”. Ebből adódóan a jogos érdek érvényesítése szolgálhat a személyes adatok védelméhez való jog korlátjaként, amennyiben a bíróság által elvégzett, az alapjogok alkotmányos összeméréséhez hasonló teszt alapján ez az érdek érvényesítése elsőbbséget élvez. Természetesen a korlátozás arányossága itt is fontos szempont, melyről a Kúria is megállapította, hogy jelen ügyben ennek megsértéséről nem volt szó.

IV. A jogsértésre választ adó szankciórendszer összehasonlítása a Ptk. és az Infotv. vonatkozásában

Az eddigi fejezetek során áttekintettük a szabályozások elméleti hátterét, illetve azon eseteket, amikor a személyes adatok védelméhez való jog, illetve az információs önrendelkezési jog jogszerű korlátozására van lehetőség. Az ehhez hasonló dolgozatokat azonban általában azok az esetek inspirálják, amikor az élethelyzetek nem a jog által célul kitűzött ideális úton haladnak, hanem az egyik fél megszegi kötelezettségét, így jogsértésre kerül sor. Jelen fejezetnek is az a célja, hogy bemutassa a Ptk. illetve az Infotv. által jogsértések esetére felvázolt lehetőségeket, amelyek során kifejezetten a sérelemdíj intézményére koncentrálok mindkét törvény esetében.

IV.1. A sérelemdíj és további polgári jogi szankciók

A sérelemdíj kifejezés a 2013. évi Ptk. hatálybalépésével épült be a magyar jogrendszerbe, korábban a polgári jog a nem vagyoni kártérítés kifejezést használta. Elnevezéstől függetlenül látható tehát, hogy a Polgári Törvénykönyv hosszú évtizedek óta fontosnak tartja azon sérelmek pénzbeli kompenzációját is, amelyek nehezen számszerűsíthetők. Véleményem szerint Landi Balázs fogalmazott kimondottan jól a sérelemdíj jellegével kapcsolatban: “nem a védelem a tárgya, hanem a szabályozás helyreállító, rendező jellege áll a középpontban, sőt, a személyhez fűződő jogok védelmére rendelt polgári jogi eszközök alkalmazása is kizárólag a jogosult elhatározásától függ”.⁴¹ Mindebből több, kifejezetten fontos tulajdonsága is levezethető a sérelemdíj intézményének. Egyrészt azon célja, hogy helyreállítsa, vagy legalábbis megpróbálja helyreállítani azt az állapotot, ami a jogsértést megelőzte. Azért a “próbálni” szót használom, mivel az idő kerekét visszaforgatni még a Polgári Törvénykönyv sem képes, sőt a személyiségi jogok esetében (természetesen személyiségi jogtól függő formában, de) lelki sérelmekről beszélhetünk, amelyeket eredeti állapotukba visszaállítani szinte lehetetlen, ugyanis ha más nem is, de a személyiségi jog jogosultja biztosan emlékezni fog a sérelmet okozó történésre. Mindebből eredően véleményem szerint a sérelemdíj célja inkább az, hogy egy olyan jellegű kompenzációt biztosítson a jogaiban sértett személy számára, amely már megelégedéssel tölti el. Természetesen a jogalkotás és a bíróságok nem alapozhatnak mindenki egyedi belső érzéseire, így egy bizonyos mértékű határvonalat kellett húzni a sérelemdíj mértékét tekintve, melyet a bírói joggyakorlat munkált ki a jogintézmény hatálybalépése óta

⁴¹ Landi Balázs: A személyiségsértés szankciórendszerének sajátosságai a polgári jog rendszerében - történeti visszatekintéssel. In: Vékás Lajos – Vörös Imre (szerk.): Tanulmányok az új Polgári Törvénykönyvhöz. CompLex Kiadó, Budapest, 2014, 67. oldal

eltelt hosszú években. A személyiségi jogaiban sértett személy érzelmi állapotától való függést jelöli az is, hogy egy ilyen eljárás elindítása kizárólag a jogosult diszkrecionális jogkörébe tartozik, helyette ezt senki más nem teheti meg, kizárólag személyesen érvényesíthető.

A Ptk-ban fellelhetők továbbá objektív szankciók is. Ez azt jelenti, hogy ezekben az esetekben a bíróság nem vizsgálja a felróhatóság kérdését, hanem a személyiség megsértése automatikusan szankciót von maga után.⁴² Hasonlóan épül fel a fejezetben később ismertetett Infotv. által nyújtott lehetőségek rendszere a jogellenes adatkezelés "helyreállítására", ugyanis a jogalkotó ott sem rendeli az adatkezelő felróhatóságát vizsgálni, hanem csupán az adatkezelésre vonatkozó szabályok betartása lesz lényeges szempont. Ilyen felróhatóságtól független szankció a Ptk-ban a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása, a jogsértés abbahagyására kötelezés és további jogsértéstől való eltiltás, a megfelelő elégtétel adása, a sérelmes helyzet megszüntetése, a megelőző állapot helyreállítása, illetve a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedése.⁴³ Jelen fejezet során kifejezetten a sérelemdíj intézményének Ptk-ban és Infotv-ben való megjelenésére kívánok fókuszálni, így a felsorolt objektív szankciókról és az Infotv-ben megtalálható további hátrányos jogkövetkezményekről csupán a következő alfejezetben található összehasonlító táblázatban kívánok rövid tájékoztatást adni.

IV.2. Az Infotv. rendelkezései

Az Infotv. a 15-24.§-ban szabályozza a jogérvényesítés lehetőségét a II/A. fejezet 8. pontja alatt. Az érintett cselekvési útjai alapvetően két csoportba oszthatók. Az elsőbe azok a lehetőségek sorolhatók, amelyek az érintett jogainak érvényesülését peres úton kívüli módszerekkel kívánja támogatni, ezek a 15-22.§-ban találhatók. Az adatkezelő általános kötelezettsége a tájékoztatás és értesítés adása, illetve hogy a hozzá érkező kéréseket a lehető legrövidebb idő, de maximum 25 nap alatt bírálja el. Ezt követik a különböző jogokhoz kapcsolódó igényérvényesítési lehetőségek, így az előzetes tájékozódáshoz való jog, a hozzáféréshez való jog, a helyesbítéshez való jog, a korlátozott adatkezeléshez való jog és a törléshez való jog előmozdításához fűződő tevékenységek. Amennyiben az érintett úgy gondolja, hogy az adatkezelés során az adatkezelő nem a szabályoknak megfelelően jár el, úgy a 22.§-nak megfelelően hatósági vizsgálatot vagy eljárást kezdeményezhet.

A törvényi szabályozásban ezt követi a 23.§, ahol a jogalkotó a bírósághoz fordulás lehetőségét írja le, amennyiben az érintett azt észleli, hogy az adatkezelő nem az adatkezelési jogi

⁴² Landi, 2014, 71. oldal

⁴³ Ptk. 2:51.§

aktusokban meghatározott módon jár el. Érdekes megfigyelni, hogy a törvény abból a szempontból is az érintettet igyekszik védeni, hogy a bizonyítási terhet az adatkezelőre helyezi, így a polgári perekre általánosan jellemző bizonyítási tehertől⁴⁴ eltérően, neki kell bizonyítania jogszerű eljárását. A szankciók körében, amennyiben a jogsértés ténye megállapításra kerül, úgy a bíróság kötelezheti az adatkezelőt a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetésére, a jogszerűség helyreállítására és az érintetti jogok érvényesülését elősegítő magatartás tanúsítására. Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy az Infotv. szankciórendszere adatkezeléssel történő személyiségi jog megsértése esetére nagyon hasonló hatást eredményező szankciókat tartalmaz, melyek a vagyoni előny átengedésétől eltekintve, megfeleltethetők egymásnak. A meghatározott magatartás tanúsítása egy eléggé tág fogalom ahhoz, hogy a bíróság az adott esetre egyéniesítse az adatkezelő jövőbeni kötelezettségét, így mindig a helyzethez igazodva tudja megszabni a rá vonatkozó kötelezettségeket.

Ptk. szankciói 2:51-52.§	Infotv. szankciói 23-24.§
jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása	a bírósághoz fordulás lehetősége a 23. § alapján ebben az esetben is adott, így járulékosan ítéletében megállapítja a bíróság a jogsértést
jogsértés abbahagyása és eltiltás a további jogsértéstől	- az érintett jogai érvényesülésének biztosítására pontosan meghatározott magatartás tanúsítása - a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetése
megfelelő elégtétel adása	a bíróság elrendelheti az ítélet nyilvánosságra hozatalát
sérelmes helyzet megszüntetése, megelőző állapot helyreállítása, jogsértéssel előállított dolog megsemmisítése	- meghatározott magatartás tanúsítása - az adatkezelés jogszerűségének helyreállítása
jogsértéssel elért vagyoni előny átengedése	--
sérelemdíj	sérelemdíj

IV.3. A bírói gyakorlat elemzése

Az előzőekben láthattuk tehát, hogy abban az esetben, amennyiben az adatkezelő az adatkezelési szabályok megsértésével személyiségi jogot is sért, úgy lehetősége van az érintettnek sérelemdíj követelésére. Kérdésként merülhet fel azonban, hogy az Infotv. rendelkezéseinek megszegése jelenti-e automatikusan a személyes adatok védelméhez való jog mint Ptk-ban nevesített személyiségi jog megsértését? Ebben az esetben milyen jogalapot kell

⁴⁴ 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról, 265.§

az érintettnek megjelölnie a bíróságon, a Ptk. vagy az Infotv. sérelemdíjra jogosító rendelkezéseit? A bírói joggyakorlat az évek során erre megadta a választ.

Az erre irányuló peres eljárások száma a 2010-es évek második felében, de szignifikánsan a 2016-2018 évek után, a GDPR rendelet megalkotása, illetve hatályba lépése után emelkedett meg. Az rögzíthető, hogy a 2020-at megelőző években az Infotv. és a Ptk. személyes adatok védelme tekintetében korábban megállapított különbségek nem érvényesültek elvi éllel.

Erre jelenthet példát a Kúria Pfv.IV.20.565/2019/4. számú precedensképes határozata, amelynek tényállása szerint a felperes egyéni ügyvéd megbízási jogviszonyban állt az alperes vállalkozással, melynek megfelelően ügyvédi fizetési felszólításokat küldött ki a követeléskezelési feladatok ellátása során. A megbízási jogviszony lejártával azonban a vállalkozás további 1591 fizetési felszólító levelet adott fel a felperes nevében. A felperes keresetében előadta, hogy jogosulatlanul tüntették fel nevét és ügyvédi minőséget, továbbá címét aláírás és pecsét feltüntetése mellett. Az elsőfokú eljárás 2017-es, a másodfokú pedig 2018-as ügyszám alatt folyt, tehát a GDPR megalkotását követően, annak hatálybalépése környékén zajlottak a tárgyalások, nem állt rendelkezésre támaszpontként szolgáló határozat, amely hivatkozási alap lehetett volna. Ebben az esetben a felperes bár a Ptk-ra és az Infotv-re egyaránt alapította a keresetét, mégis elsősorban a személyes adatok védelméhez fűződő jogának, mint személyiségi jogának megsértését kérte a bíróságtól megállapítani, illetve ennek szankciójaként sérelemdíjra irányuló kérelmet is előterjesztett. „A Kúria [is] azt állapította meg, hogy az alperes a felperes személyes adataival visszaélt, ezáltal megsértette a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát.”⁴⁵ Az ítélet ezen mondatából, illetve az indokolás többi részéből is kivehető, hogy az adatkezelési szabályok megszegése, illetve a személyiségi jogok megsértése még nem különült el teljesen egymástól. A Kúria az ügyben helytállónak találta az alperes 100.000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezését.

Ehhez képest hozott változást a Kúria Pfv.IV.20.927./2020/7. számú precedensképes határozata, amely elvi éllel mondta ki, hogy az Infotv. és a Ptk. szabályrendszereiben fellelhető jogkövetkezménybeli különbségek miatt az adatkezelési szabályok megszegése nem jelent automatikusan a személyiségi jogsértést.

Ezt egészítette ki a Kúria Pfv.IV.21.084/2020/4. számú precedensképes határozata, amely hangsúlyozta, „hogy az Infotv. szerinti érintetti jogok esetleges megsértése sem eredményezi

⁴⁵ A Kúria Pfv.20.565/2019/4. számú precedensképes határozata 24. bekezdés

automatikusan azt, hogy a jogsérelem olyan mértékű tiltott beavatkozást jelent az érintett magánszférájába is, amely a Ptk. 2:43. § e) pontjában írt [személyes adatok védelméhez való] személyiségi jogi sérelmet eredményez. Az Infotv., és a Ptk. is oltalmazza - a személyes adatok védelme útján - a személyiséget, azonban ezt más szempontból szabályozza, a védelmi körök terjedelme is különböző, a Ptk. és az Infotv. személyi és tárgyi hatályával áll összhangban.” A Kúria erre a jogesetre hivatkozva kötelezte új eljárás lefolytatására a másodfokon eljáró bíróságot a Kfv.45077/2023/10. számú határozatában is. Ennek oka abban rejlett, hogy a másodfokon eljáró bíróság az adatvédelmi szabályok, többek között a GDPR rendelet alapján kötelezte az alperest sérelemdíj megfizetésére, nem pedig a Ptk. szabályaira hivatkozva, eltérve ezzel a kereseti kérelemtől.

A fentebb említett döntések kiemelkedően fontosak, mivel ebben a témában, a 2020-at követően hozott kúriai ítéletek vizsgálatát követően kijelenthető, hogy rendkívül sokban megtalálható a rájuk történő hivatkozás. Így történt például a Kúria Pfv.III.20.391/2021/3. sz. precedensképes határozatában, ahol az elsőfokú eljárás 2019-es ügyszám alatt folyt, majd pedig a másodfokú bíróság 2020-as ügyszám alatt már az előbb említett két döntésre hivatkozva helyezkedett az elsőfoktól eltérő álláspontra, amelyet a Kúria is helytállónak talált. A másodfokú bíróság és a Kúria ezt azzal indokolta, hogy a felperes sérelemdíj iránti igénye két okból nem megalapozott. Egyrészt a kereseti kérelmében nem a megfelelő jogszabályhelyekre hivatkozott, mivel a sérelemdíj megfizetésére kötelezést a nevesített személyiségi jogok sérelmére tekintettel kérte, és sem az adatkezeléssel megvalósult jogsértés tényének megállapítására, sem a jogellenes adatkezelési művelet megszüntetésére irányuló kérelmet nem terjesztett elő, tehát nem kérte az Infotv. alapján alkalmazható szankciókat. Ebből kifolyólag arra lehet következtetni, hogy a felperes a jogvita elbírálását a Ptk. alapján kívánja, amely esetben a személyisége, emberi méltósága ellen irányuló többlettényállás is szükséges az alperes felelősségének megállapításához. Másrészt ezen felelősség hiányát a bíróságok, hogy a peres eljárásban tett nyilatkozat csupán akkor sért személyiségi jogot, amennyiben annak tartalma semmilyen összefüggésben nincs az adott eljárás tárgyával, vagy csupán öncélú gyalázkodást tartalmaz, melyek közül egyik sem valósult meg ebben az esetben.

Azokban az esetekben, amikor 2020-ban vagy azt követően indult a peres eljárás, általánosságban elmondható, hogy az elvi szintű elhatárolás helyett inkább az jelentette a vita tárgyát, miszerint az adott esetben fennáll-e az a többlettényállás, amely az adatkezelési szabályszegést személyiségi jog megsértésévé emeli.

Összességében tehát megállapítható, hogy a bíróságok által kimunkált gyakorlatnak köszönhetően 2020-at követően kiforrott az a jogértelmezés, amely szerint önmagában az Infotv-ben és a GDPR-ban található adatkezelési szabályok megsértése nem jelenti automatikusan a személyiségi jogok megsértését is. Ahogy a korábbi fejezetekben kifejtettem, a személyiségi jogok az emberi lény egy olyan belső rétegét védik, amely elleni támadás az emberi méltóságot veszélyezteti. Ezen cselekmény elkövetéséhez olyan mértékű sérelmet kell okozni az érintettnek, amely a jogérvényesítési eljárással járó kényelmetlenségen túl kihatással van az életének, mindennapjainak alakulására.

Ezen konklúzió demonstrálására két további döntésen keresztül kívánom bemutatni azokat az eseteket is, amikor az eljáró bíróság nemcsak megállapította a személyes adatok védelméhez való személyiségi jog sérelmét, de sérelemdíj fizetésére is kötelezte az alperest ezen hátrány kompenzálására.

Az első esetben az alperes egészségügyi szolgáltató munkavállalója valósította meg a jogsértést, amikor arra jogosító engedély vagy felhatalmazás nélkül tekintett be a felperesek egészségügyi adataiba, majd azokat a II. rendű felperes kollégáival megosztotta. A bíróság az alperest a II. és III. rendű felperes részére fejenként 2.000.000 Ft, az I. rendű felperes részére (a II. és III. rendű felperesek gyermeke) pedig 1.000.000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte. A sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelembe vette a bíróság a jogintézmény kettős funkcióját, tehát a kompenzációs szerepet és a magánjogi büntetés vonzatát is. A kompenzáció esetében természetesen mérlegelni kell a felpereseknek okozott hátrányt, társadalmi megítélésük megváltozását az egészségügyi adataik kitudódását követően. Jelen esetben azonban hangsúlyosabbnak találtam az ítélet indokolása alapján a jövőbeni újbóli elkövetéstől való visszatartást, mint célt, kifejezetten az ismétlődő jellegre és az adatkezelési szabályokba vetett bizalom megingására tekintettel.⁴⁶

A második esetben egy internetes hírportál a felperes egyéni ügyvéd teljes nevét feltüntetve hozott nyilvánosságra egy cikket, amelyben a felperest egy korábbi ügyfele büntetőügyével hozta összefüggésbe, bár a hatóságok az eljárást az ügyvéddel szemben nem sokkal később meg is szüntették. A Szegedi Ítéletábrábla nem állapította meg a jóhírnév sérelmét, azonban ítéletében fenntartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint a felperes teljes nevének közlésével megsértette az ő személyes adatok védelméhez való személyiségi jogát, így sérelemdíj fizetésére kötelezte az alperest. A mérték tekintetében eltérő álláspontra helyezkedett az

⁴⁶ Pf.20143/2021/5.

Ítélet tábla az elsőfokú bíróságtól, ugyanis az eredetileg megítélt 3.000.000 Ft-ot leszállította 1.500.000 Ft-ra. Az előző esettel szemben úgy vélem, itt nagyobb hangsúlyt kapott a döntés meghozatala során a felperes által elszenvedett nem vagyoni sérelmek értékelése a visszatartó funkcióval szemben. Értékelte ugyanis az Ítélet tábla, hogy a felperes nevének, bár valótlán tényeket nem állított a cikk, nem lett volna szabad nyilvánosságra kerülnie ezzel összefüggésben, ami egyéni ügyvéd lévén érzékelhetően befolyásolta a felperes szakmai és ismerősei körében hétköznapi megítélését is. Eltúlzottnak vélte azonban az elsőfokú bíróság által megítélt mértéket, ugyanis álláspontja szerint „az ügyfélkör általa figyelembe vett változása, az ügyfelek számának esetleges csökkenése – az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben – a kártérítés jogszabályi feltételei megvalósulása esetén is csak a vagyoni károk körében értékelhető, a sérelemdíj összegének meghatározása szempontjából nem releváns.”⁴⁷

Látható tehát, hogy a korábban hivatkozott, személyiség ellen irányuló többlet, amit a bírósági joggyakorlat alapján bizonyítania kell a felperesnek a személyes adatok védelméhez való jog, mint személyiségi jog megsértésének megállapításához, a fenti két esetben is egyértelműen kivehető. Mindkét alkalommal olyan többletsérelem érte a felpereseket az adatkezelési szabályok megsértése révén, amely mindennapi életükben kellemetlenségeket okozott nekik, ismerőseik vagy adott esetben szélesebb társadalmi körben a megítélésük hátrányos befolyásolására volt alkalmas.

A sérelemdíj összegének megállapításával kapcsolatban látható, hogy az ilyenkor kiszabható összegek akár milliós tételek is lehetnek, ami köszönhető egyrészt az okozott nem vagyoni sérelem kompenzációjának céljából, másrészt pedig a visszatartó erő demonstrációjából, ösztönözve ezzel az adatkezelőket arra, hogy nagyobb odafigyelést szenteljenek az adatkezelési szabályok betartásának. Természetesen kutatásom során számos olyan ügygel is találkoztam, ahol bár a bíróság megállapította a személyiségi jog sérelmét, azt mégis olyan csekély mértékűnek vélte, ami sérelemdíj megítélését nem alapozza meg, ennek problémájával azonban a következő fejezetben kívánok részletesebben foglalkozni.

⁴⁷ Pf.II.20.254/2023/12.

V. A sérelemdíj megítélésének problémája

Az előző alfejezetben ismertetett jogesetek alapján egyértelműen látszik, mennyire fontos a személyiségi jogok és az adatkezelési szabályok megsértése közötti különbségtétel. Szintén kivehető a hivatkozott jogalap fontossága, ugyanis számos bírói döntés támasztja alá azt a konzisztens gyakorlatot, miszerint bár a Ptk. és az Infotv. egyaránt tartalmazza a sérelemdíjra való hivatkozást, mégis át kell gondolnia a felperesnek és jogi képviselőjének, melyik törvényi szakasz alapján kívánja jogait érvényesíteni.

Ezt támasztotta alá a Kúria a Pfv.IV.20.730/2022/7. ügyszám alatt hozott döntésében is. A felperes keresetében a Ptk. 2:42.§ (1)-(3) bekezdéseire, 2:43.§ e) pontjára és 2:52.§ (1)-(2) bekezdéseire, ezeken felül továbbá a GDPR 6. cikk (1) bekezdésében található adatkezelés jogszerűségének eseteire hivatkozva kérte a bíróságtól sérelemdíj fizetésének megállapítását. Az Infotv-re történő hivatkozás hiányában a bíróság a Ptk. alapján ítélte meg a személyiségi jog megsértését, amelynek fennállását nem állapították meg, így a felperes sérelemdíj iránti igényének sem adtak helyt.

Felvetődhet adott esetben a kérdés, hogy más lett-e volna a jogvita végkimenetele, ha a felperes az Infotv. és a GDPR megfelelő szakaszait is megjelöli a keresetében, vagy esetleg a Ptk. helyett kifejezetten rájuk hivatkozva kéri a sérelemdíj megállapítását?

A választ az előző alfejezetben hivatkozott Pfv.IV.21.084/2020/4. számú határozat elvi megállapításából lehet levezetni. A Ptk. és az Infotv. is védi a személyes adatok védelméhez való jogot, azonban más a törvények védelmi köre, személyi és tárgyi hatálya. Ebből adódóan tehát bár a személyiségi jog sérelmének fennállta minden esetben a Ptk. 2:42.-2:50.§ alapján ítélandó meg, nem elhanyagolható és a bíróságok igen szigorúan vizsgálják, melyik törvényt jelöljük meg a sérelemdíj követelésének alapjául, ugyanis az adatvédelem és a polgári jog területén eltérő szabályok vonatkoznak például a megfizetés alóli mentesülés eseteire, melyet a hivatkozott jogszabályt alapulvéve fognak megítélni.

Így tehát amennyiben a Ptk. 2:52.§-t jelöli meg a felperes a sérelemdíj követelésének alapjául, a következőkkel kell számolnia neki, illetve az alperesnek egyaránt. Amennyiben a bíróság a személyiségi jog sérelmét megállapítja, abban az esetben, mint később kitérek rá, nem automatikusan, de a 2:52.§ (1) bekezdés alapján lehetőség nyílik sérelemdíj fizetési kötelezettség megállapításának. Ez alól a mentesülés szabályait a 2:53.§ a jogellenesen okozott károkért való felelősség, tehát a szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint rendeli

megítélni a jogalkotó. A lentebb található összehasonlító táblázatban is látható, hogy ebben az esetben a 6:519.§ a felróhatóság meglétét vizsgálja, amelyről az alapelvek körében szól a Ptk. Ilyenkor tehát azt kell bizonyítania az alperesnek a sérelemdíj megfizetése alóli mentesülés érdekében, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az általában elvárhatóság így csupán egy általános mércét állít fel az alperessel szemben, amelyet a bíróság az egyén vétőképeségére és szakképzettségére tekintettel fog minden esetben egyedileg megvizsgálni.⁴⁸

Ezzel szemben az Infotv. ennél sokkal szigorúbb mércét állít fel, amely inkább mutat hasonlóságot a Ptk-ban megjelenő szerződésszegéssel okozott károkért való felelősséggel. Az Infotv. 24.§ (3)-(4) bekezdései rendelkeznek arról a két lehetőségről, amikor az alperes mind a kártérítési, mind a sérelemdíj fizetési kötelezettség alól ki tudja magát menteni. Ez egyrészt akkor valósul meg, ha a jogsérelmet az adatkezelés körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. Kifejezetten emiatt a rendelkezés miatt hasonlít inkább a szerződésszegés jogkövetkezményeire, ugyanis a Ptk. 6:142.§ is az előre nem láthatóságon túl az elháríthatatlanságot, illetve az ellenőrzési körön kívül eső körülményt követeli meg. Az Infotv. szerinti másik mentesülési lehetőség a jogszabályi kötelezettség teljesítése, illetve az adatfeldolgozó esetében az adatkezelő jogszerű utasításának teljesítése lehet. Mindezek alapján látható tehát, hogy az Infotv-ben megjelenő sérelemdíj (és kártérítés) egy sokkal szigorúbb követelményt állít fel a jogsértővel (adatkezelővel) szemben, amely alól sokkal kevesebb mentesülési lehetősége van.

Az Infotv. alapján fizetendő sérelemdíj alóli mentesülés esetét dolgozta fel a Kúria is a Pfv.21251/2021/8. számú határozatában. A jogeset tényállása szerint az alperes egészségügyi intézmény egyik munkavállalója hozzáférési jogosultsága körét túllépve kérte le a felperesek egészségügyi adatait az ezek tárolására szolgáló rendszerből, mellyel megsértette többek között a felperesek személyes adatok védelméhez való személyiségi jogát is. Az alperes védekezése körében előadta, hogy véleménye szerint az adatvédelmi szabályzat megalkotása, a betekintések beszámolóhoz, felhasználói fiókokhoz és naplózáshoz kötése, ezen felül pedig a jogosulatlan adatbetekintésre vonatkozó kifejezett tiltás kielégíti az általa megtehető szükséges intézkedéseket, így véleménye szerint a jogsértést rajta kívül álló elháríthatatlan ok idézte elő. A bíróságok egyike sem találta az előbb felsorolt intézkedéseket olyan magas fokú védelemnek, amely az adatkezelőn kívül álló okot megalapozta volna, így sérelemdíj fizetésére kötelezték

⁴⁸ Benke József: A Ptk. alapelveinek konkurenciájáról, Jogtudományi Közlöny (2021) 76. évf., 5. szám, 236. oldal

az alperest. Az indokolásban hivatkoznak az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény 126. §-ához fűzött indokolására, amely kifejti, hogy a felek közötti erőviszonybeli különbség az, ami az objektív felelősséget megindokolja. Ennek megfelelően pedig az adatkezelő kötelessége lett volna annak biztosítása, hogy senki ne férjen hozzá jogosulatlanul az adatokhoz, amely kötelezettségének nem tett eleget, mivel az alkalmazottja, bár a jogosultságát túllépve, de mégis be tudott tekinteni a felperesek egészségügyi adataiba.

A sérelemdíj megfizetése alól történő mentesülés lehetőségei

Ptk. 2:53.§	Infotv. 24.§	Ptk. 6:142.§
a jogellenesen okozott károk megtérítésére vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni: 6:519.§ [...] Mentesül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.	annak bizonyítása, hogy a kárt vagy a személyiségi jog megsértésével okozott jogsérelmet az adatkezelés körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő	a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső , a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa
	annak bizonyítása, hogy az adatkezelő/adatfeldolgozó által végzett adatkezelési műveletek során a személyes adatok kezelésére vonatkozó, jogszabályban vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott, kifejezetten az adatfeldolgozókat terhelő kötelezettségek , valamint az adatkezelő jogszerű utasításainak betartásával járt el	

Van azonban még egy érdekesség a témával kapcsolatban, amelyet az eddigi joggyakorlat elemzése során még a bírósági döntésekben sem láttam megjeleni. Az adatvédelmi jogszabályok kiindulópontja az egész Európai Unióban a GDPR, mivel ez rendeleti szintű uniós jogszabály, így közvetlen hatállyal rendelkezik a magyar bíróságokon is. Természetesen ennek átültetéséről gondoskodott az Infotv., amely a rendelet által megengedett helyeken pontosított a szabályokon a magyar jogdogmatikába való jobb beilleszthetőség érdekében. Ettől függetlenül azonban a GDPR által megfogalmazott általános jellegű elveknek érvényesülniük kell mind a jogszabályok szintjén, mind pedig a jogalkalmazásban.

Ezzel kapcsolatban kívánom felhívni a figyelmet a GDPR 82. cikkének (1) bekezdésére, amely kimondja, hogy “Minden olyan személy, aki e rendelet megsértésének eredményeként vagyoni vagy nem vagyoni kárt szenvedett, az elszenvedett kárért az adatkezelőtől vagy az adatfeldolgozótól kártérítésre jogosult.” Ez alapján tehát már uniós követelményként megjelenik, hogy a nem vagyoni károkért is kompenzációban részesítsék azt, akinek jogai az adatkezelés során sérültek. Ennek az Infotv. az előzőekben ismertetteknek megfelelően eleget is tett. Azt azonban ki kell emelni ezzel kapcsolatban, hogy a rendelet szövegezése nem használ feltételes módot vagy egyéb kikötéseket, a nem vagyoni kár bekövetkezése automatikus jogosultságot jelent a károk megtérítésére. Ezzel kapcsolatban az Ausztriai Legfelsőbb Bíróság terjesztett elő előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságához (továbbiakban: EUB). Az EUB döntésében a dolgozat szempontjából két fontos megállapítást tett. Egyrészt tisztázta, hogy önmagában a GDPR rendelkezéseinek megsértése nem von maga után kártérítési kötelezettséget, azonban abban az esetben, ha a jogsértő intézkedéssel okozati összefüggésben vagyoni vagy nem vagyoni kár is bekövetkezik, úgy az adatkezelőnek kötelezettsége ezen kár megtérítése.⁴⁹ Másrészt felhívta rá a figyelmet, hogy a GDPR 82. cikkével ellentétes “az olyan nemzeti szabály vagy gyakorlat, amely az e rendelkezés értelmében vett nem vagyoni kár megtérítését annak a feltételnek rendeli alá, hogy az érintett által elszenvedett kárnak el kell érnie egy bizonyos súlyossági küszöböt.”⁵⁰ Ezzel kapcsolatban látni kell tehát azt, hogy a magyar bíróságok sérelemdíjjal kapcsolatos azon gyakorlata, hogy a pénzösszeg megállapítását bizonyos mértékű sérelem bekövetkezéséhez kötik, nem felel meg a GDPR és az EUB által felállított követelményeknek, mivel azok sértik a természetes személyek adatai kezelésével összefüggő alapvető jog uniós szinten egységes védelmét.⁵¹ Jelenleg ugyanis a polgári jog területén egységes bírói gyakorlat alakult ki annak tekintetében, hogy a személyiségi jogi jogsértés nem eredményezi automatikusan a sérelemdíj megítélését, azt a bíróság a körülmények mérlegelését követően fogja eldönteni, amely adott esetben azt is jelentheti, hogy nem kötelezi a jogsértőt annak megfizetésére.⁵² Így tehát ha a bíróság úgy látja, hogy a nem

⁴⁹ C-300/21 Österreichische Post, ECLI:EU:C:2023:370, 36-42. pontok

⁵⁰ C-300/21 Österreichische Post, ECLI:EU:C:2023:370, 51. pont

⁵¹ Fekete Gábor: Az Európai Unió Bíróságának ítélete az általános adatvédelmi rendeleten alapuló kártérítési jog nemzeti bíróság előtt való érvényesíthetőségéről. Európai Jog (2024), 24. évf. 2. szám, 30. oldal

⁵² BH2016.9.241

vagyonai hátrány nem olyan mértékű, amely magánjogi kompenzációt, illetve büntetést érdemelne, nem ítéli meg a sérelemdíj fizetésének kötelezettségét.⁵³

Ezt emelte ki például a Győri Ítélőtábla is egy 2020-as döntésében, amikor bár hipotetikus volt a felvetés, mégis a személyes adatok védelme tárgyában indult ügyben a sérelemdíj megítélését olyan immateriális hátrány bekövetkezéséhez kötötte, amely az adatok jogosulatlan tovább közlésén túlmutat.⁵⁴ Mindeközben az Ítélőtábla ugyanezen határozatában mutatott rá arra is, hogy „Az Info tv. szerinti jogsértés személyiségi jogsértés is egyben, ha az érintett személyes adatai a jogsértő magatartás eredményeként kerülnek nyilvánosságra. Ebben az esetben ugyanis kétséget kizáróan megállapítható a magántitokhoz, magánélethez fűződő, a Ptk. 2:43. § e) pontja szerinti és 2:46. § (1) bekezdése szerinti személyiségi jog sérelme.”⁵⁵ Látható tehát, hogy az adatkezelési szabályok megszegésének igenis létezik olyan fordulata, amely automatikusan személyiségi jogi jogsértést eredményez, mint például a jogosulatlan adattovábbítás vagy adatok jogosulatlan nyilvánosságra hozatala.

Hasonlóan foglalt állást a Szegedi Ítélőtábla is egy 2020-as ügyben, amikor is a felperes egy banki hitelnyilvántartásban adóssága törlesztését követően évekig szerepelt kötelezettként, a törlésre vonatkozó kifejezett kérelme ellenére. Bár az Ítélőtábla megállapította a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának sérelmét, arra tekintettel, hogy a fél nem tudta bizonyítani a nem vagyoni kompenzációra okot adó hátrány bekövetkezését, így sérelemdíj megfizetésére nem kötelezte az alperest. Hasonló indokolással látta el azt a tényt is, miszerint az alperes bank a felperesre vonatkozó hiteljelentés harmadik személy részére történő továbbításával banktitkot sértett meg, azonban ezt is túl csekély mértékű sérelemnek vélte.⁵⁶

Az EUB előzőekben hivatkozott döntése alapján ilyen esetekben is az immateriális hátrány meglétének vizsgálata nélkül, csupán az összeg tekintetében mérlegelve kellene a bíróságnak a sérelemdíjfizetés körében ítéletet hoznia.

A jelenlegi gyakorlat azt a veszélyt hordozza magában, hogy amennyiben egy bíróság túl bagatellnek vélné az adatkezelés következtében megtörtént jogsértést és nem ítelné meg az érintett javára a sérelemdíjra való jogosultságot, úgy a peres felek a jogorvoslati eljárás során kérelmezhetik, hogy a bíróság terjesszen elő előzetes döntéshozatali eljárást a kérdésben.

⁵³ Az egységes joggyakorlatot támasztja alá: PJD2017.9., PJD2017.17., BDT2018.3821., Pf.20412/2022/3., Pf.20348/2023/5., Pf.20447/2023/12.

⁵⁴ Pf.20080/2022/5., 49. bekezdés

⁵⁵ Pf.20080/2022/5., 44. bekezdés

⁵⁶ Pf.20185/2020/8.

Amennyiben egy bíró egy ilyen esetben iránymutatásért fordulna az EUB-hez, úgy az véleményem szerint az Österreichische Post ügyében adott válaszával megegyezően nyilatkozna és kötelezné a bíróságot sérelemdíj fizetésének megítélésére.

Mindezek alapján tehát a magyar bíróságok úgy tudnának teljes mértékben megfelelni a GDPR által támasztott követelményeknek, amennyiben azokban az esetekben, amikor a felperes az Infotv. rendelkezéseire alapítja a sérelemdíj iránti kérelmét, az automatikusan járna a részére és a bíróságok csupán olyan szempontból mérlegelnék a sérelem mértékét, hogy mekkora összeget ítéljenek meg.

Összegzés

Látható tehát, hogy a bevezetőben feltett kérdésre mind a jogdogmatika, mind pedig a joggyakorlat elemzése által meg lehet találni a választ. Az adatvédelmi szabályok megszegése nem jelenti automatikusan a személyes adatok védelméhez való jog, mint nevesített személyiségi jog sérelmét, azonban nem jelenti, hogy a jogalkotó ezt ne szankcionálná.

Az adatvédelmi és a polgári jogi szabályok védelmi köre másra irányul, így eltérők lesznek az Infotv. és a Ptk. alapján megítélendő jogviszonyok is. Amennyiben egy érintett úgy érzi, hogy a személyes adatait nem a GDPR-nak és az Infotv-nek megfelelően kezelték, ezzel pedig vagy a személyes adatok védelméhez való jogát, vagy más személyiségi jogát megsértették, a bíróságon kívüli szankciókat pedig nem találja célravezetőnek, polgári pert kezdeményezhet. A félnek ilyenkor lehetősége nyílik sérelemdíj követelésére is, azonban ebben az esetben figyelmesen kell eljárni a félnek és jogi képviselőjének, mivel a kérelemhez kötöttség és a túlterjeszkedés tilalmából fakadóan a bíróságok kifejezetten odafigyelnek a jogalapként megjelölt szabályhelyekre.

Személyiségi jogsértésre hivatkozás esetén a személyiségi jog sérelmének fennálltát a bíróságok minden esetben a Ptk. rendelkezései alapján fogják megítélni, tehát hogy jelentett-e a cselekmény olyan mértékű beavatkozást az adott személy magánszférájába, amely őt emberi méltóságában támadta? Amennyiben erre igenlő választ tudnak adni, úgy kétféle módon folytatódhat a mérlegelés. Amennyiben a felperes a Ptk-t jelölte meg a sérelemdíj megfizetésére kötelezés alapjául, úgy az alperes a megfizetés alóli mentesülését is a szerződésen kívül okozott kár szabályai szerint tudja bizonyítani, tehát azt kell alátámasztania, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Abban az esetben, ha a felperes az Infotv. alapján kéri a sérelemdíj megfizetésére kötelezést, úgy az adatkezelő felelőssége is objektív, csupán a polgári jogban a szerződésszegéssel okozott kárnál megfigyelhető rendkívül szűk körben van lehetősége kimentésre.

Figyelemreméltónak tartom még a sérelemdíj megítélésének gyakorlatát is, amely során az európai uniós követelményeknek való megfelelés érdekében az Infotv-re alapított keresetek esetén a bíróságoknak a jelenleg kimunkált gyakorlattól eltérően kell kezelniük a sérelemdíj kiszabásának szabályait. A GDPR az Unión belüli egyenlő jogérvényesítési lehetőségek biztosítása érdekében megkívánja, hogy nem vagyoni kár, így személyiségi jogsértés bekövetkezése esetén a bíróság mérlegelés nélkül, automatikusan adjon helyt a sérelemdíj megfizetése iránti igénynek, függetlenül az ügy esetleges bagatell jellegétől.

Irodalomjegyzék

Jogsabályok

1. 1977. évi IV. törvény a Magyar Népköztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről
2. 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
3. 1999. évi LXXII. törvény a polgárok személyi adatainak kezelésével összefüggő egyes törvények módosításáról
4. 2003. évi XLVIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról
5. 2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról
6. 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
7. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
8. 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
9. Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
10. Az Európai Unió Alapjogi Chartája
11. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
12. Magyarország Alaptörvénye

Bíróági határozatok

1. Kfv.II.37.243/2021/11.
2. 20/1990. (X.4.) AB határozat
3. BVerfG, Urteil des Ersten Senats vom 15. Dezember 1983 - 1 BvR 209/83 -, Rn. 1-215. Elérhető: https://www.bverfg.de/e/rs19831215_1bvr020983.html (letöltés: 2024. 10. 20.)
4. 15/1991. (IV.13.) AB határozat
5. Pfv.IV.20.423/2020/4.
6. Pfv.IV.20.052/2018/4.

7. Pfv.IV.20.024/2024/5.
8. Pfv.IV.20.585/2017/17.
9. Pfv.IV.20.565/2019/4.
10. Pfv.IV.20.927./2020/7.
11. Pfv.IV.21.084/2020/4.
12. Kfv.45077/2023/10.
13. Pfv.III.20.391/2021/3.
14. Pfv.IV.20.730/2022/7.
15. Pfv.21251/2021/8.
16. C-300/21 Österreichische Post, ECLI:EU:C:2023:370
17. BH2016.9.241
18. PJD2017.9.
19. PJD2017.17.
20. BDT2018.3821.
21. Pf.20412/2022/3.
22. Pfv.20348/2023/5.
23. Pf.20447/2023/12.
24. Pf.20080/2022/5.
25. Pf.20185/2020/8.
26. Pf.20143/2021/5.
27. Pf.II.20.254/2023/12.

Könyvek, tanulmánykötetben lévő tanulmányok

1. Barzó Tímea – Juhász Ágnes – Leszkoven László – Pusztahelyi Réka: Kötelmi jog – A kötelmek közös és a szerződések általános szabályai. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2016.
2. Hegedüs Bulcsú – Giró-Szász András: Az adatvédelmi jog általános alapjai. In: Péterfalvi Attila (szerk.): Szemelvények az információs jogokról - a rendszerváltástól napjainkig. Patrocínium Kiadó, Budapest, 2021.
3. Hegyi Szabolcs: A személyiség magánjogi védelme a magyar alkotmányjogban. In: Menyhárd Attila – Gárdos-Orosz Fruzsina (szerk.): Személy és személyiség a jogban. Wolters Kluwer, Budapest, 2016.
4. Jóri András – Soós Andrea Klára – Bártfai Zsolt – Hári Anita: A GDPR magyarázata, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018.

5. Landi Balázs: A személyiségsértés szankciórendszerének sajátosságai a polgári jog rendszerében - történeti visszatekintéssel. In: Vékás Lajos – Vörös Imre (szerk.): Tanulmányok az új Polgári Törvénykönyvhöz. CompLex Kiadó, Budapest, 2014, 65-88. oldal
6. Péterfalvi Attila – Révész Balázs – Buzás Péter: Magyarázat a GDPR-ról. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2018.
7. Sólyom László: A személyiségi jogok elmélete. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1983.
8. Wellmann György (szerk.): Polgári Jog I-IV. – új Ptk. – Kommentár a gyakorlat számára, ORAC Kiadó Kft., Budapest, 2024.

Folyóirat cikkek

1. Benke József: A Ptk. alapelveinek konkurenciájáról, Jogtudományi Közlöny (2021) 76. évf., 5. szám, 229-237. oldal
2. Fekete Gábor: Az Európai Unió Bíróságának ítélete az általános adatvédelmi rendeleten alapuló kártérítési jog nemzeti bíróság előtt való érvényesíthetőségéről. Európai Jog (2024) 24. évf. 2. szám, 25-31. oldal
3. Kappel Gergely: Az adatkezelési jogviszony a magánjog szemszögéből. Infokommunikáció és Jog (2022) 19. évf. 78. szám, 36-45. oldal
4. Stricz Walter Roland: A jogszerű adatkezelés a GDPR rendelet után. Debreceni Jogi Műhely (2019) 16. évf. 3-4. szám Elérhető: <https://ojs.lib.unideb.hu/DJM/article/view/5859> (letöltés: 2024. 03. 06.)
5. Turcsiné Czapári Dóra: Személyes adatok védelméhez való jog a hasznosítás alkotmányjogi akadálya? Közigazgatási és Infokommunikációs Jogi PhD Tanulmányok (2022) 3. évf. 1. szám Elérhető: <https://doi.org/10.47272/KIKPhD.2022.1.5> (letöltés: 2024. 03. 06.)

Internetes források

1. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége: A jogellenes profilalkotás megelőzése napjainkban és a jövőben: útmutató. Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2022. Elérhető: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_hu.pdf (letöltés: 2024. 10. 20.)
2. Dinant J.-M., Lazaro C., Pouillet Y., Lefever N. és Rouvroy A.: Application of Convention 108 to the Profiling Mechanism – Some ideas for the future work of the

consultative committee (T-PD). Strasbourg, 2008. Elérhető: <https://rm.coe.int/16806840b9> (letöltés: 2024. 10. 20.)

3. Paczolay Péter: A közjog és a civiljog kapcsolata az Alaptörvényben - avagy a Ptk. alkotmányos alapjai. Előadás, a Magyar Jogász Egylet miskolci tagozata által szervezett konferencia, 2013. február 1. 1-2. oldal. Elérhető: https://media.alkotmanybirosag.hu/2017/05/kozjog_civiljog_kapcsolata_paczolay_peter.pdf (letöltés: 2024. 10. 28.)
4. Schubauer Petra: A személyes adatok személyiségi jogi védelme különös tekintettel a halál utáni védelem egyes kérdéseire. 2021, Budapest, PhD értekezés, Károli Gáspár Református Egyetem. Elérhető: https://real-phd.mtak.hu/1109/1/dr.SchubauerPetra_PhD_2021_finalversion_merged_watermark.pdf (letöltés: 2024. 03. 11.)
5. Sziklay Júlia – Bendik Tamás: Az adatvédelem hazai és európai uniós szabályozása és alapintézményei. NKE, 2019. Elérhető: <https://nkerepo.unike.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13145/Az%20adatvedelem%20hazai%20es%20eurpai%20unios%20szabalyozasa%20es%20alapintezmenyei.pdf;jsessionid=13210780409C2222973209F9F74D1680?sequence=1> (letöltés: 2024. 03. 10.)